

Штанцель С.Е.

ПрАТ «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна Академія управління персоналом»

ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ НА МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ: ДОСВІД КРАЇН ЄС

Стаття присвячена впливу міжнародних стандартів на управління фінансовою безпекою, забезпеченню відповідності, уніфікації вимог до структури управління, організації діяльності та функціонування компетентних органів у відповідній сфері діючих глобальним вимогам. Мета статті полягала в вивченні впливу міжнародних стандартів на механізми публічного управління фінансовою безпекою на основі досвід країн ЄС. З'ясовано, що міжнародні стандарти надають ряд переваг в публічному управлінні фінансовою безпекою, сприяючи: фінансовій стабільності відповідного сектору; впровадженню цілісного, системного підходу до виявлення, оцінки та управління ризиками, послідовності та відповідності процесів загально прийнятим у фінансовому секторі правилам, нормам, вимогам, процесам; підвищенню операційної ефективності установ та організацій, в тому числі державних; зростанню рівня довіри зацікавлених сторін до фінансового сектору; скороченню рівня ризиків та загроз фінансовій безпеці, кібербезпеці у фінансовому секторі. На прикладі досвіду країн ЄС у впровадженні вимог та рекомендацій Міжнародна група з протидії відмиванню доходів (ФАТФ) у підсистемі державного управління боротьби з відмиванням доходів виявлено високий ступінь ефективності системи управління та заходів країн Європи, які виконуються повноважними суб'єктами у цій сфері. Розкрито, що саме у Франції, Німеччині, Італії, Швеції та Швейцарії, де національні стандарти боротьби зі злочинністю повністю або значною мірою відповідають вимогам ФАТФ найвищі оцінки та результати діяльності із досягнення цілей державних органів та повноважних суб'єктів управління протидії фінансовій злочинності. Виявлено вплив міжнародних вимог на ступінь ефективності публічного управління. Зокрема у досліджуваній сфері управлінського впливу така результативність пояснюється: розумінням органами управління ризиків фінансовій безпеці; використанням механізму міжнародної співпраці за стандартами ФАТФ; захищеності суб'єктів господарювання від зловживань у цій сфері згідно вимог ФАТФ, використанням компетентними органами фінансової розвідки, відповідної інформації належним способом; активним розслідуванням фінансових злочинів та поширеною практикою вилучення доходів та інструментів злочинної діяльності.

Ключові слова: фінансова безпека, міжнародні вимоги, механізм публічного управління, компетентні органи, фінансові ризики, загрози.

Постановка проблеми. Міжнародні стандарти відіграють важливу роль в управлінні фінансовою безпекою, забезпечуючи відповідність, уніфікацію вимог до структури управління, організації діяльності та функціонування компетентних органів у відповідній сфері діючих глобальним вимогам. Як наслідок такого встановлення налагоджуються процеси міжнародної співпраці в здійсненні керівного впливу на ризики та загрози фінансовій безпеці, процеси координації діяльності та спільних зусиль, заходів наднаціональних, національних інститутів в протидії викликам, небезпекам. В цілому міжнародні стандарти в публічному управлінні визначають ступінь ефективності та результативності роботи компетентних органів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти впливу міжнародних стандартів, а саме їх прийняття, на управління фінансовою безпекою висвітлені в наукових розвідках Єпіфанова А. О. та Деркач О. М. (розглядають міжнародні стандарти регулювання та нагляду страхового ринку "Solvency" та "Basel" та їх неоднозначний вплив на фінансову безпеку) [6]; Єрмошенка М. М. та Горячевої К. С. (визначають вплив міжнародних організацій та стан фінансової безпеки) [7], Сухоноса В. В., Гаруста Ю. В., Васильєвої Т. А., Мельника В. І. (в цілому досліджують роль законодавства ЄС у публічному управлінні фінансовою безпекою) [8], Уткіної М. С. (власне дослідження впливу міжнародних стандартів на стабільність фінансової системи) [10],

Свірко С. В., Бардаша С. В. та Краєвського В. М. [9], Фадець А. В. [11].

При цьому, у вітчизняних працях мало дослідженим залишається вплив міжнародних стандартів, їх імплементація в країнах ЄС у фінансовому секторі як спосіб вдосконалення механізмів управління фінансовою безпекою.

Постановка завдання. Метою статті є вивчення впливу міжнародних стандартів на механізми публічного управління фінансовою безпекою на основі досвід країн ЄС.

Виклад основного матеріалу. Міжнародна організація стандартизації (ISO) відіграє ключову роль у формуванні та розвитку фінансового сектору як складної мережі взаємозв'язків. Стандарти ISO розробляються для створення структури, в тому числі структури управління, для забезпечення відповідності, ефективності, довіри до фінансових установ. Тому на міжнародному, національному рівнях загально визнана важливість стандартів та сертифікатів ISO у фінансовому секторі.

Сертифікація (процес підтвердження відповідності третіми сторонами процесів, продуктів, послуг, персоналу, систем тощо) надає ряд переваг в публічному управлінні фінансовою безпекою. По-перше, сертифікація забезпечує фінансову стабільність відповідного сектору. Наприклад, ISO 22301:2019 «Управління безперервністю бізнесу» / Business Continuity Management Systems (BCMS) для прогнозування, запобігання, підготовки, реагування та усунення інцидентів, забезпечення функціонування критичних процесів, підтримки рутинних операцій на основі цілісного підходу [13]. Оновлений ISO 22301:2019 забезпечує системний підхід до виявлення, оцінки та управління ризиками, допомагаючи фінансовим установам подолати різні умови невизначеності та створити передумови довгострокової стабільності; забезпечує фінансові установи структурою для планування, створення, впровадження, експлуатації, моніторингу, перегляду, підтримки та постійного вдосконалення задокументованої системи управління для захисту від руйнівних інцидентів, зменшення ймовірності таких інцидентів і забезпечення відновлення після них [13].

По-друге, серед переваг міжнародних стандартів послідовність та відповідність процесів загально прийнятим у фінансовому секторі правилам, нормам, вимогам, процесам, таким чином забезпечуючи узгодженість таких вимог, пришвидшуючи транскордонні платежі та транзакції. В цілому в світі сформовано так звану «культуру

відповідності», якої зокрема дотримуються у банківському секторі в цілях забезпечення фінансової стійкості.

Третя перевага стандартизації – підвищення операційної ефективності завдяки стандартизації процедур, процесів системи управління та протоколів, як результат фінансові установи можуть оптимізувати робочі процеси, використання ресурсів, зменшити кількість помилок. У свою чергу, це призводить до економії коштів і підвищення загальної ефективності діяльності.

По-четверте, завдяки стандартизації зростає рівень довіри зацікавлених сторін до фінансового сектору, адже міжнародні стандарти ISO виступають так званим «каркасом», основою для розбудови довірчих відносин. Наприклад, міжнародно визнані стандарти ISO 9001:2015 («Системи управління якістю», видається організаціями 189 країн світу, включаючи державні) та ISO 44001:2017 («Спільне управління діловими відносинами») вказують клієнтам, інвесторам і регуляторним органам на належність діяльності фінансових установ [17]. Наступна перевага сертифікації – сприяння інноваціям і адаптивності фінансового сектору, в тому числі під впливом технологічного прогресу та мінливої динаміки ринку. Галузь фінансових технологій (фінтех) як основний сектор, що відображає технологічні зміни, особливо потребує впровадження міжнародних принципів роботи його учасників для їх якісної взаємодії, стабільності в роботі, інноваційного розвитку у відповідній сфері.

Міжнародні стандарти також сприяють скороченню рівня ризиків та загроз фінансовій безпеці, кібербезпеці у фінансовому секторі завдяки цифровізації. Стандарти ISO (наприклад, ISO 27001:2022 («Управління інформаційною безпекою, кібербезпекою та захист приватності»), Information security, cybersecurity and privacy protection – Information security management systems) [15] та ISO 27701:2019 (Управління конфіденційною інформацією) надають рекомендації щодо впровадження надійних заходів кібербезпеки [16]. Цей проактивний підхід допомагає фінансовим установам захистити конфіденційну інформацію, зберегти довіру клієнтів, дотримуватись правил захисту даних.

Зважаючи на те, що в Україні найбільш поширені фінансові злочини, пов'язані з відмиванням доходів, отриманих незаконно, ухилення від сплати податків та виведення капіталу, варто розглянути саме роль міжнародних стандартів в управлінні цим видами загроз фінансовій

безпеці на прикладі країн ЄС. В Україні постійно зростає кількість злочинів з легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом (таблиця 1). Державне управління фінансовими злочинами можна розглядати як складову управління фінансовою безпекою, завдання якого полягають у протидії, боротьбі, виявленні загроз у цій сфері відповідними повноважними органами та реалізації заходів їх нейтралізації.

Загалом, питома вага фінансових порушень від усіх правопорушень у господарській діяльності в Україні склала 41 % у 2019 році, 55 % у 2022 році та 49 % у 2023 році.

Поділяємо думку В. С. Уткіної [10], що у забезпечення координації зусиль урядів різних країн та міжвідомчих органів у боротьбі зі злочинністю в сфері відмивання нелегально отриманих доходів та кібер злочинами вирішальне значення відіграють саме міжнародні стандарти. Ці стандарти містять мінімальні уніфіковані вимоги до фінансових установ щодо повідомлення, ідентифікації підозрілих транзакцій, взаємного обміну інформацією.

Міжнародна група з протидії відмиванню доходів (ФАТФ, Financial Action Task Force on Money Laundering, FATF), створена у 1989 році, стала першою організацією, яка забезпечила уніфікацію таких вимог та сприяла їх подальшому впровадженню в різних країнах. Організація забезпечує поширення міжнародних стандартів для пом'якшення існуючих ризиків, протидії фінансовим злочинам, оцінює ефективність заходів різних країн в цій сфері фінансової безпеки. ФАТФ проводить експертні перевірки кожної країни-члена на постійній основі для оцінки рівня виконання Рекомендацій організації, поглибленого аналізу системи кожної країни, розробленої для запобігання злочинним зловживанням у фінансовій системі [19].

У таблиці 2 наведено рейтинги, які відображають ступінь ефективності системи управління та заходів країн Європи, реалізованих суб'єктами

управління в сфері боротьби з відмиванням доходів та фінансуванням тероризму. Рейтинг побудований на основі оцінок та результатів щодо досягнення цілей державних органів та повноважних суб'єктів управління.

У Франції, Фінляндії та Італії, а також Норвегії, Польщі, Швеції та Швейцарії найбільш ефективна система управління та заходів в сфері протидії, боротьби з відмиванням доходів, отриманих злочинним шляхом, та фінансування тероризму.

Відтак, у Франції високий або значний рівень ефективності системи управління у досліджуваній сфері, про що вказують такі результативні показники: 1) розуміння органами управління ризиків фінансовій безпеці, зумовлених загрозами при відмиванні доходів, що забезпечує в разі доцільності координацію дій на національному рівні для боротьби з відмиванням грошей, фінансуванням тероризму та розповсюдженням зброї масового знищення; 2) використання механізму міжнародної співпраці в країні сприяє наданню інформації органам управління у цій сфері, фінансовій розвідці та отриманню доказів злочинності, веденню дій проти злочинців та їхніх незаконно одержаних активів; 3) захищеність суб'єктів господарювання від зловживань у цій сфері, доступність інформації про бенефіціарних власників для компетентних органів без перешкод; 4) використання компетентними органами фінансової розвідки, відповідної інформації належним способом для розслідування злочинів у сфері відмивання грошей і фінансування тероризму; 5) активне розслідування злочинів та дії, пов'язані з відмиванням грошей, викриття правопорушників та накладення дієвих, пропорційних санкцій; 6) вилученні доходів та інструментів злочинної діяльності.

У Німеччині значно ефективна система управління у досліджуваній сфері, зважаючи на такі результати розуміння органами управління ризиків фінансовій безпеці, координація дій на національному рівні для боротьби з відмиванням грошей,

Таблиця 1

Динаміка кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності в Україні у 2019-2023 роках, одиниць

Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності	2019	2020	2021	2022	2023	Відхилення, +/-
Усього кримінальних правопорушень	5947	5342	5469	3414	4840	-1107
в тому числі фінансові:						
Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, ст. 209	283	348	395	437	969	686
Питома вага злочинів, пов'язаних з легалізацією майна, %	4,76 %	6,51 %	7,22 %	12,80 %	20,02 %	15,26 %

Джерело: розраховано автором за даними [1-6]

Рейтинг країн Європи за ефективністю системи управління та заходів в сфері протидії, боротьби з відмиванням доходів, отриманих злочинним шляхом, та фінансування тероризму

Юрисдикція (країна)	Дата оцінки	Результати впровадження міжнародних стандартів органами управління в сфері протидії злочинності*										
		IO1	IO2	IO3	IO4	IO5	IO6	IO7	IO8	IO9	IO10	IO11
Австрія	Листопад 2018	ME	SE	ME	ME	ME	LE	LE	ME	SE	ME	SE
Бельгія	Вересень 2018	SE	SE	ME	ME	ME	SE	ME	ME	SE	ME	ME
Болгарія	Травень 2024	ME	ME	ME	ME	LE	LE	LE	LE	ME	ME	LE
Чехія	Грудень 2022	ME	SE	ME	ME	ME	ME	ME	SE	SE	ME	ME
Естонія	Січень 2023	ME	SE	ME	ME	ME	SE	ME	ME	ME	ME	SE
Фінляндія	Жовтень 2023	SE		LE	ME	ME	SE	SE	ME	ME	ME	ME
Франція	Травень 2022	SE		ME	ME	SE	SE	SE			SE	SE
Німеччина	Грудень 2023	SE	SE	ME	ME	ME	ME	ME	SE	SE	ME	ME
Греція	Вересень 2019	SE	SE	ME	ME	ME	SE	ME	ME	SE	ME	SE
Угорщина	Травень 2024	LE	SE	ME	ME	LE	SE	LE	LE	ME	ME	ME
Італія	Травень 2019	SE	SE	ME	ME	SE	SE	SE	SE	SE	ME	SE
Литва	Грудень 2023	ME	SE	ME	ME	ME	ME	ME	ME	ME	ME	ME
Норвегія	Грудень 2023	SE	SE	ME	ME	ME	SE	ME	ME	SE	ME	SE
Польща	Грудень 2023	ME	SE	ME	SE	SE	ME	ME	LE	ME	ME	ME
Словачія	Травень 2024	ME	SE	ME	ME	ME	ME	ME	LE	ME	ME	ME
Словенія	Грудень 2023	ME	SE	ME	ME	ME	ME	ME	ME	ME	ME	ME
Швеція	Вересень 2020	ME		ME	ME	ME	ME	SE	SE	SE	ME	SE
Швейцарія	Жовтень 2023	SE	ME	ME	ME	ME	SE	SE	SE	SE	SE	SE
Україна	Січень 2018	SE	ME	ME	ME	ME	SE	LE	ME	ME	ME	ME
Україна	Липень 2019	SE	ME	ME	ME	ME	SE	LE	ME	ME	ME	ME
Україна	Вересень 2020	SE	ME	ME	ME	ME	SE	LE	ME	ME	ME	ME

Джерело: складено автором за даними [18]

SE	Substantial level of effectiveness. Значний рівень ефективності. негайний результат досягається значною мірою. Потрібні помірні покращення.
ME	Moderate level of effectiveness. Помірний рівень ефективності. певною мірою досягається негайний результат. Потрібні серйозні вдосконалення.
LE	Low level of effectiveness. Низький рівень ефективності. негайний результат не досягнуто або досягнуто незначною мірою. Потрібні фундаментальні покращення.
HE	High level of effectiveness. Високий рівень ефективності. негайний результат досягається дуже значною мірою. Потрібні незначні покращення.

*Результати впровадження міжнародних стандартів

- IO1 Органи управління ризиками фінансовій безпеці розуміють наявні загрози, в разі доцільності координують дії на національному рівні для боротьби з відмиванням грошей, фінансуванням тероризму та розповсюдженням зброї масового знищення.
- IO2 Механізм міжнародної співпраці сприяє наданню інформації органам управління у цій сфері, фінансову розвідку, докази злочинності, сприяє веденню дії проти злочинців та їхніх активів.
- IO3 Наглядові особи належним чином здійснюють нагляд, моніторинг і регулювання фінансових установ щодо дотримання вимог у сфері відмивання доходів та фінансування тероризму відповідно до їхніх ризиків.
- IO4 Фінансові установи, нефінансові організації належним чином впроваджують заходи запобігання відмиванню коштів та фінансуванню тероризму відповідно до їхніх ризиків та повідомляють про підозрілі операції.
- IO5 Юридичні особи та організації захищені від зловживання з метою відмивання грошей або фінансування тероризму, а інформація про їх бенефіціарну власність доступна для компетентних органів без перешкод.
- IO6 Фінансова розвідка та вся інша відповідна інформація належним чином використовуються компетентними органами для розслідування злочинів у сфері відмивання грошей і фінансування тероризму.
- IO7 Злочини та дії, пов'язані з відмиванням грошей, розслідуються, правопорушники переслідуються та підлягають дієвим, пропорційним та переконливим санкціям.
- IO8 Доходи та інструменти злочину вилучаються, конфісковуються.
- IO9 Злочини та діяльність, пов'язані з фінансуванням тероризму, розслідуються, а особи, які фінансують тероризм, переслідуються та підлягають дієвим, пропорційним та стримуючим санкціям.
- IO10 Терористам, терористичним організаціям і фінансовим злочинцям перешкоджають збирати, переміщувати та використовувати кошти, а також зловживати неприбутковим сектором.
- IO11 Відповідно до відповідних резолюцій РБ ООН забороняється збирати, переміщувати та використовувати кошти.

використання механізму міжнародної співпраці, фінансової розвідки та отримання доказів злочинності, активне розслідування злочинів та дії, пов'язані з відмиванням грошей, викриття правопорушників та накладення дієвих, пропорційних санкцій, вилучення доходів та інструментів злочинної діяльності. подібна практика характерна також для Італії, Швеції та Швейцарії, що в цілому демонструє важливість впровадження стандартів у протидії ризикам та загрозам фінансовій безпеці країн, які пов'язані з відмиванням доходів.

В цілому, для більшості країн характерний помірний рівень ефективності управління в сфері протидії та відмивання доходів, отриманих незаконним способом, а відповідна система потребує серйозних вдосконалень. Це свідчить, що не зважаючи на впровадження міжнародних стандартів все ж існує ряд проблем, які мають вирішити уряди країн для посилення ролі та значення міжнародних вимог в управлінні фінансовими загрозами.

На ефективність публічного управління фінансовою безпекою у сфері протидії відмиванню доходів та фінансування тероризму суттєво

Таблиця 3

Рекомендації та міжнародні стандарти ФАТФ та ступінь відповідності норм та стандартів різних країн Європи вимогам ФАТФ за різними вимірами

Рекомендації ФАТФ		Франція	Німеччина	Італія	Швеція	Швейцарія
<i>Політика та координація протидії відмиванню доходів, фінансування тероризму</i>						
R.1	Оцінка ризиків і застосування ризик-орієнтованого підходу	LC	LC	C	LC	LC
R.2	Національне співробітництво та координація	C	LC	LC	C	LC
<i>Відмивання грошей і конфіскація</i>						
R.3	Відмивання грошей	C	C	LC	LC	LC
R.4	Конфіскація та запобіжні заходи	C	C	C	LC	LC
<i>Фінансування тероризму та фінансування розповсюдження зброї масового знищення (ЗМЗ)</i>						
R.5	Злочини, пов'язані з фінансуванням тероризму	C	LC	C	LC	LC
R.6	Цільові фінансові санкції, пов'язані з тероризмом і фінансуванням тероризму	LC	LC	LC	PC	LC
R.7	Цільові фінансові санкції, пов'язані з розповсюдженням ЗМЗ	C	LC	PC	PC	C
R.8	Некомерційні організації	PC	LC	LC	LC	LC
<i>Профілактичні (попереджувальні) заходи</i>						
R.9	Закони про таємницю фінансових установ	C	C	C	C	C
R.10	Належна перевірка клієнта	LC	LC	LC	LC	LC
R.11	Облік	C	C	C	C	C
R.12	Політично значимі особи	PC	LC	LC	C	LC
R.13	Кореспондентський банкінг	PC	PC	PC	LC	LC
R.14	Послуги з переказу грошей або цінностей	C	LC	C	C	C
R.15	Нові технології	LC	LC	LC	LC	LC
R.16	Банківські перекази	LC	C	C	C	LC
R.17	Довіра до третіх осіб	C	LC	LC	LC	LC
R.18	Внутрішній контроль, іноземні філії та дочірні компанії	LC	LC	LC	LC	LC
R.19	Країни підвищеного ризику	LC	C	C	C	C
R.20	Повідомлення про підозрілі операції	LC	C	C	C	LC
R.21	Повідомлення та конфіденційність	C	C	LC	C	LC
R.22	Нефінансові установи: належна перевірка клієнта	LC	LC	LC	LC	PC
R.23	Нефінансові установи: інші заходи	LC	C	LC	LC	PC

Джерело: складено автором за даними [18]

C Відповідає вимогам

LC Значною мірою відповідає, наявні лише незначні недоліки.

PC Частково сумісні стандарти, наявні помірні недоліки.

NC не відповідає вимогам, наявні значні недоліки.

NA Не застосовується, вимога не застосовується через структурні, правові чи інституційні особливості країни.

впливають саме рекомендації та міжнародні стандарти ФАТФ, які впроваджуються різними країнами. У таблиці 3 наведено рейтинги Франції, Німеччини, Італії, Швеції та Швейцарії, які відображають ступінь виконання країною технічних вимог та рекомендацій, стандартів ФАТФ.

В цілому для розглянутих країн характерно відповідність або значна відповідність вимогам та стандартам ФАТФ компетентних органів та їх систем управління в сфері боротьби з відмиванням доходів, фінансування тероризму, та в цілому вимогам компетентних органів до фінансових та нефінансових установ країни. Саме у Франції прийнято найбільше рекомендації ФАТФ компетентними органами у різних підсистемах управління фінансовими загрозами.

Варто акцентувати увагу на значну відповідність вимогам та рекомендаціям ФАТФ ком-

петентних органів, їх повноважень та відповідальності компетентних органів, та відповідних інституційних заходів цих органів стандартам ФАТФ (Таблиця 4).

У Франції та Німеччині в цілому найбільше впроваджені вимоги ФАТФ за різними аспектами публічного управління в сфері протидії відмиванню доходів, що і забезпечує їх компетентним органам найбільший ступінь ефективності менеджменту в цій сфері. В цілому для систем управління Франції та Німеччини характерні незначні недоліки, пов'язані з прозорістю в менеджменті, повноваженнями та відповідальністю компетентних органів, що відповідно потребує посилення вимог. Система міжнародної співпраці Франції, як складова публічного управління, повністю відповідає вимогам ФАТФ за різними формами співробітництва.

Таблиця 4

Рекомендації та міжнародні стандарти ФАТФ та ступінь відповідності норм та стандартів різних країн Європи вимогам ФАТФ за різними вимірами (продовження)

Рекомендації ФАТФ		Франція	Німеччина	Італія	Швеція	Швейцарія
<i>Прозорість та бенефіціарна власність юридичних осіб та організацій</i>						
R.24	Прозорість та бенефіціарна власність юридичних осіб	LC	PC	LC	LC	LC
R.25	Прозорість та бенефіціарна власність юридичних угод	LC	LC	LC	LC	LC
<i>Повноваження та відповідальність компетентних органів та інші інституційні заходи</i>						
R.26	Регулювання та нагляд за фінансовими установами	LC	LC	C	LC	LC
R.27	Повноваження керівників	C	C	C	LC	LC
R.28	Регулювання та нагляд за нефінансовими установами	LC	LC	LC	LC	LC
R.29	Підрозділи фінансової розвідки	LC	C	C	C	C
R.30	Обов'язки правоохоронних та слідчих органів	C	C	C	C	C
R.31	Повноваження правоохоронних та слідчих органів	C	C	C	LC	LC
R.32	Кур'єри готівкових коштів	LC	C	LC	PC	LC
R.33	Статистика	LC	PC	LC	LC	C
R.34	Керівництво та відгуки	C	LC	LC	LC	LC
R.35	Санкції	C	LC	C	LC	PC
<i>Міжнародна співпраця</i>						
R.36	Міжнародні документи	C	LC	C	C	LC
R.37	Правова взаємодопомога	C	C	LC	LC	LC
R.38	Взаємна правова допомога: заморожування та конфіскація	C	C	LC	LC	LC
R.39	Екстрадиція	C	C	C	C	LC
R.40	Інші форми міжнародного співробітництва	LC	LC	C	C	LC

Джерело: складено автором за даними [18]

C Відповідає вимогам

LC Значною мірою відповідає, наявні лише незначні недоліки.

PC Частково сумісні стандарти, наявні помірні недоліки.

NC не відповідає вимогам, наявні значні недоліки.

NA Не застосовується, вимога не застосовується через структурні, правові чи інституційні особливості країни.

Значною мірою відповідають вимогам ФАТФ такі складові публічного управління Німеччини, Італії, Швеції та Швейцарії, як прозорість, повноваження та відповідальність компетентних органів та міжнародна співпраця.

Додатково, міжнародні стандарти сприяють сталому зростанню у фінансовому секторі не лише в контексті досягнення стабільних фінансових результатів. Зокрема, варто звернутися до практики впровадження стандартів, які враховують екологічні, соціальні та управлінські фактори (ESG): стандарти ISO 14001:2015 («Системи Екологічного менеджменту»), «Environmental management systems»), ISO 50001:2023 («Системи Енергетичного менеджменту»), слугують підґрунтям функціонування фінансових установ для інтеграції сталого розвитку у їх діяльність, сприяючи довгостроковому зростанню.

Висновки. Міжнародні стандарти надають ряд переваг в публічному управлінні фінансовою безпекою, сприяючи: фінансовій стабільності відповідного сектору; впровадженню цілісного, сис-

темного підходу до виявлення, оцінки та управління ризиками, послідовності та відповідності процесів загально прийнятим у фінансовому секторі правилам, нормам, вимогам, процесам; підвищенню операційної ефективності установ та організацій, в тому числі державних; зростанню рівня довіри зацікавлених сторін до фінансового сектору; скороченню рівня ризиків та загроз фінансовій безпеці, кібербезпеці у фінансовому секторі. На прикладі досвіду країн ЄС у впровадженні вимог та рекомендацій ФАТФ у підсистемі державного управління боротьби з відмиванням доходів виявлено високий ступінь ефективності системи управління та заходів країн Європи, які виконуються повноважними суб'єктами у цій сфері. Саме у Франції, Німеччині, Італії, Швеції та Швейцарії, де національні стандарти боротьби зі злочинністю повністю або значною мірою відповідають вимогам ФАТФ найвищі оцінки та результати діяльності із досягнення цілей державних органів та повноважних суб'єктів управління протидії фінансовій злочинності.

Список літератури:

1. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2019 року. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?_m=fslib&t=fsfile&c=download&file_id=208205 (дата звернення: 20.06.2024).
2. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2020 року. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?_m=fslib&t=fsfile&c=download&file_id=210855 (дата звернення: 22.06.2024).
3. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2021 року. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/file_downloader.html?_m=fslib&t=fsfile&c=download&file_id=215627 (дата звернення: 20.06.2024).
4. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2022 року. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/file_downloader.html?_m=fslib&t=fsfile&c=download&file_id=225262 (дата звернення: 22.06.2024).
5. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2023 року. URL: https://old.gp.gov.ua/ua/file_downloader.html?_m=fslib&t=fsfile&c=download&file_id=241804 (дата звернення: 20.06.2024).
6. Єпіфанов, А. О., Деркач, О. М. Роль міжнародного регулювання у забезпеченні фінансової безпеки страхового ринку. *Вісник ЖДТУ*. 2011. № 4 (58). С. 337–339.
7. Єрмошенко, М. М., Горячева, К. С. Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємство: монографія. Київ: *Національна академія управління*, 2010. 232 с.
8. Напрямки адаптації фінансового законодавства України до законодавства ЄС з урахуванням впровадження концепції нової інноваційної моделі державного управління фінансовою системою України / В.В. Сухонос та ін. *Правові горизонти*. 2020. Вип. 25 (38). С. 97–114
9. Свірко, С. В., Бардаш, С. В., Краєвський, В. М. Оцінка рівня трансформації інформаційного забезпечення управління публічними фінансами. *Економіка, управління та адміністрування*. 2023. Вип. 3 (105). С. 89–97. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2023-3\(105\)-89-97](https://doi.org/10.26642/ema-2023-3(105)-89-97) (дата звернення: 20.06.2024).
10. Уткіна, М. С. Міжнародні стандарти та міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права*. 2023. Вип. 3. С. 178–182.
11. Федець А. В. Реалізація управлінських підходів у державній політиці фінансової безпеки банківського сектору в контексті стабілізації національної економіки. *Публічне управління та митне адміністрування*. 2023. 2 (37). С. 54–58.
12. International Standard ISO 14002-2:2023(en): Environmental management systems – Guidelines for using ISO 14001 to address environmental aspects and conditions within an environmental topic area. URL: <https://www.iso.org/obp/ui#iso:std:iso:14002:-2:ed-1:v1:en> (дата звернення: 22.06.2024).
13. International Standard ISO 22301:2019. Security and resilience – Business continuity management systems – Requirements. Published (Edition 2, 2019). URL: <https://www.iso.org/standard/88412.html> (дата звернення: 20.06.2024).

14. International Standard ISO 9001:2015. Quality management systems – Requirements. URL: <https://www.iso.org/obp/ui#iso:std:iso:9001:ed-5:v1:en> (дата звернення: 22.06.2024).

15. International Standard ISO/IEC 27001:2022. Information security, cybersecurity and privacy protection – Information security management systems – Requirements. URL: <https://www.iso.org/ru/standard/27001> (дата звернення: 25.06.2024).

16. International Standard ISO/IEC 27701:2019(en). Security techniques – Extension to ISO/IEC 27001 and ISO/IEC 27002 for privacy information management – Requirements and guidelines. URL: <https://www.iso.org/obp/ui#iso:std:iso-iec:27701:ed-1:v1:en> (дата звернення: 25.06.2024).

17. International Standard ISO/IEC ISO 44001:2017(en). Collaborative business relationship management systems – Requirements and framework. URL: <https://www.iso.org/obp/ui#iso:std:iso:44001:ed-1:v1:en> (дата звернення: 25.06.2024).

18. International Standard ISO/TS 50011:2023. Energy management systems — Assessing energy management using ISO 50001:2018. URL: <https://www.iso.org/obp/ui#iso:std:iso:ts:50011:ed-1:v1:en> (дата звернення: 25.06.2024).

19. The Financial Action Task Force (FATF). URL: <https://www.fatf-gafi.org/en/the-fatf/what-we-do.html> (дата звернення: 25.06.2024).

Shtantsel S.E. THE INFLUENCE OF INTERNATIONAL STANDARDS ON THE MECHANISMS OF PUBLIC MANAGEMENT OF FINANCIAL SECURITY: THE EXPERIENCE OF THE EU COUNTRIES

The article is devoted to the influence of international standards on the management of financial security, ensuring compliance, unification of requirements for the management structure, organization of activities and functioning of competent authorities in the relevant field of existing global requirements. The article was aimed at studying the influence of international standards on the mechanisms of public management of financial security based on the experience of EU countries. It has been found that international standards provide a number of advantages in the public management of financial security, contributing to: the financial stability of the relevant sector; implementation of a holistic, systematic approach to identifying, assessing and managing risks, consistency and compliance of processes with generally accepted rules, norms, requirements, processes in the financial sector; improving the operational efficiency of institutions and organizations, including state; increasing the level of stakeholder confidence in the financial sector; reducing the level of risks and threats to financial security, cybersecurity in the financial sector. On the example of the experience of the EU countries in implementing the requirements and recommendations of the International Anti-Money Laundering Group (FATF), a high degree of effectiveness of the management system and measures of European countries, which are performed by authorized entities in this area, has been identified in the public administration subsystem for combating money laundering. It is disclosed that it is in France, Germany, Italy, Sweden and Switzerland, where the national standards for combating crime fully or to a large extent meet the requirements of the FATF, that the highest marks and results of activities to achieve the goals of state bodies and authorized subjects of the department for combating financial crime. The influence of international requirements on the degree of efficiency of public administration is revealed. In particular, in the studied sphere of managerial influence, such effectiveness is explained by: understanding of financial security risks by management bodies; using the mechanism of international cooperation according to FATF standards; protection of business entities from abuse in this area in accordance with the requirements of the FATF, the use by the competent authorities of financial intelligence, relevant information in an appropriate way; active investigation of financial crimes and widespread practice of extracting income and tools of criminal activity.

Key words: financial security, international requirements, public management mechanism, competent authorities, financial risks, threats.